

Motion till riksdagen 2025/26:652

av Peder Björk m.fl. (S)

Gifttunnor i Sundsvallsbukten

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten till en nationellt ledd saneringsinsats av gifttunnorna i Sundsvallsbukten och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Under 1950- och 1960-talen dumpades cirka 23 000 tunnor innehållande kvicksilverhaltig katalysatormassa i Sundsvallsbukten och i ett särskilt dumpningsområde utanför Åstön. Undersökningar som bland annat utförts av Sveriges geologiska undersökning (SGU) har påvisat drygt 3 600 tunnor i området, men ett stort antal tunnor är fortfarande oidentifierade. Den potentiella mängden kvicksilver som kan läcka ut uppskattas till omkring tio ton. Detta innebär en allvarlig miljö- och hälsorisk för både människor och djurliv i Bottenhavet och Östersjön. Frågan om ansvar för dumpningen har under senare år varit föremål för rättslig prövning. I juni 2023 fastslog Mark- och miljööverdomstolen att dumpningarna utgör miljöfarlig verksamhet enligt miljöbalken, även om de ägde rum på vad som då var internationellt vatten. Domstolen tydliggjorde principen om att förorenaren betalar och förpliktigade Fortum Ljunga Kraft AB i likvidation att ersätta Bygglim Sverige AB för kostnader kopplade till en undersökningsplan. Domstolen klar gjorde också att tidigare avtal mellan bolagen inte innebar att saneringsansvaret hade överförts samt att fordringen inte kunde anses preskriberad. Den rättsliga prövningen har därmed bidragit till att klarlägga ansvarsförhållanden. Men det förändrar inte det akuta behovet av en statligt ledd saneringsinsats. Miljörisken är omfattande och tiden verkar inte till vår fördel. Ett nationellt ansvarstagande krävs för att genomföra en fullständig sanering av dumpningsområdet. Det är en investering i framtiden att åtgärda gifttunnorna i Sundsvallsbukten och en nödvändighet för att skydda havsmiljön och människors hälsa. Det är ett ansvar gentemot både dagens och morgondagens generationer.

Peder Björk (S)

Peter Hedberg (S)

Anna-Belle Strömberg (S)